

Rozhovor s Ing. Jaroslavem Toufarem

Co jsou klastry a k čemu jsou dobré? Co je vysiluje a ničí? Odpovědi na tyto a další otázky k tomuto tématu má Jaroslav Toufar, dlouholetý manažer Plastikářského klastru, který působí řadu let ve Zlínském kraji.

Nejprve bychom měli asi vysvětlit, co je vlastně klastř?

Naše definice zní takto: „klastř je sdružení těch, co se znají, a i když si třeba konkurují, tak chtějí spolupracovat, protože vědí, že budou konkurenceschopnější.“ Na první pohled se může zdát, že ta definice nemá logiku. Pro vysvětlení zvolím ten nejjednodušší příklad: deset členských firem nakupuje v paletových množstvích surovinu, režijní materiál a podobně. Společným nákupem v kamionovém množství se mohou dostat na množstevní slevy, kterými si všichni sníží materiálové náklady. Zdůrazňuji, že jde sice o reálný příklad, těžiště práce v klastřu je však především v oblasti vývoje materiálů, technologií a výrobků. Jako příklad pro oblast vývoje pak můžu uvést vznik „Střediska pro modelování výrobků z plastů“, jehož vybavení slouží pro členy klastřu, kteří tato nákladná zařízení sami nemusí pořizovat. A vzhledem k tomu, že hodnota majetku střediska je kolem dvaceti milionů korun, tak tyto náklady členské firmy ušetřily, nemluvě o dalších přínosech z využití této infrastruktury při vývoji.

Podstatou činnosti klastřů je tedy především nalezení společných zájmů členů, existujících pochopitelně nad rámec konkurenčních vztahů, které se nedají úspěšně řešit individuálně a nekoordinovaně. V době zakládání Plastikářského klastřu, tedy Plastru, taková témata byla na stole: nedostatek kvalifikovaných zaměstnanců a nepřilíš efektivní spolupráce především malých i středních firem, s akademickými partnery v oblasti vývoje.

Proč vznikl Plastikářský klastř právě ve Zlínském kraji?

To je zcela logické. Zpracování plastů a gumy má v regionálním průmyslu zcela výjimečnou pozici. Na obratu průmyslové výroby v kraji se tento segment podílí téměř polovinou a na obratu v celé České republice skoro čtyřiceti procenty. Plastikářských firem je na Zlínsku v současné době kolem stovky.

Jakou roli podle vás hrají klastry v České republice?

Zde můžu korektně hodnotit jen roli klastřů, se kterými přicházíme do pracovního kontaktu. A se znalostí výsledků jejich práce můžu klidně konstatovat – zaplať pánbůh za úspěšné klastry! Tedy, jejich role je velmi významná.

V čem vidíte největší limity, překážky v rozvoji klastřů?

Doufám, že Plastru nezpůsobím potíže, ale můj názor je jednoznačný – zátěž spojená s administrací dotací na provoz klastřů je vysilující a ničí naplňování poslání klastřů, kterým by mělo být zvyšování konkurenceschopnosti. Současný přístup dělá ze zaměstnanců klastřů přetížené úředníky. Nikdo mně nebyl schopen vysvětlit, proč se, při stálém odvolávání na požadavky EU, nepoučíme na metodice administrace dotačních titulů vypisovaných EU a na zálohovém financování projektů s paušály na režijní náklady.

Mám taky pocit, že již brzy nám starosti s dotacemi nebudou dělat těžkou hlavu, protože podle výsledků hodnocení námi předkládaných projektů stačí, aby došlo k chybě v datu, a projekt padá ze stolu. Když už projekt přežije formální hodnocení, tak se dostane do rukou anonymních odborníků, kteří z vás udělají neználky. A celý tento proces trval u předposlední dotační výzvy téměř půldruhého roku... Abych ale nebyl jen negativní – s úlevou mohu konstatovat, že se velmi zkrátila doba pro proplácení žádostí o platbu.